

«Πέρσες», του Αισχύλου

Νίκος Μπατσικανής

25 Ιουλίου 2023

Η τραγωδία «Πέρσες» (αρχ.: Πέρσαι), του Αισχύλου, θεωρείται η παλαιότερη σωζόμενη τραγωδία και το σπουδαιότερο αντιπολεμικό έργο, που γράφτηκε / παρουσιάστηκε το 472 π.Χ. δηλαδή, 8 χρόνια μετά τα γεγονότα που περιγράφει. Αναφέρεται στην οδύνη των Περσών, για τη συντριπτική ήττα τους στη Σαλαμίνα (480 π.Χ.). Στην εκστρατεία αυτήν, εναντίον της Ελλάδας, ηγείτο ο τότε βασιλιάς της Περσίας, Ξέρξης, γιος του Δαρείου και της Άτοσσας. Ο Δαρείος έχει πεθάνει και η Άτοσσα είναι αυτή που καρτερεί τα νέα της έκβασης του πολέμου, ανήσυχη μετά από σημαδιακό όνειρο που έχει δει. Όταν ο αγγελιοφόρος φέρνει τα κακά μαντάτα, ξεσπάει ατέλειωτος θρήνος, παρότι ο Ξέρξης επέζησε. Μετά από σπονδές της βασιλομήτορος προς τον Δαρείο, εμφανίζεται (επί σκηνης) το φάντασμα του νεκρού, που κατηγορεί τον γιο του και τους Πέρσες για έπαρση και αλαζονεία, καθώς δεν αρκέστηκαν σε όσα αγαθά και πλούτη είχαν ως τότε, αλλά θέλησαν και περισσότερα, με ολέθρια αποτελέσματα. Στο τέλος φτάνει και ο Ξέρξης, καταματωμένος, απολογούμενος και θρηνώντας για την αποκοτιά του. Ο περσικός στόλος καταστράφηκε ολοσχερώς και χιλιάδες από τους στρατιώτες σκοτώθηκαν ή έχασαν τη ζωή τους από τις κακουχίες, στη διάρκεια της επιστροφής τους. Οι θεοί οργίστηκαν και τιμώρησαν τους άπληστους Πέρσες. Η Νέμεση, ένα αιχμηρό βέλος, πάντα. Από την άλλη, οι Έλληνες πολέμησαν υπέρ βωμών και εστιών, κι έτσι είχαν την εύνοια των θεών. Έτσι «είδε» ο μέγας

Αισχύλος» την πανωλεθρία των Περσών, μέσα από τα δικά τους «μάτια» και όχι από την πλευρά των νικητών Ελλήνων.

Ευτυχείς που η χώρα μας γέννησε τέτοιους ποιητές, ευτυχείς και που υπάρχουν θεατράνθρωποι να τα «ζωντανεύουν» με τέτοιο, θαυμαστό τρόπο. Αποτέλεσμα σκληρής «δουλειάς» θεωρώ πως η υπήρξε η παράσταση που είχα τη χαρά να παρακολουθήσω στο Θέατρο Βράχων, από την ομάδα «Σημείο Μηδέν», σε ωραία μετάφραση του σπουδαίου ποιητή και μεταφραστή Γιώργου Μπλάνα. Οι ηθοποιοί εισήλθαν στην ορχήστρα με αργό βήμα, γυμνόποδες, γυμνόστηθοι και μακιγιαρισμένοι κατάλληλα, στο ημίφως. Μόνο η Άτοσσα με μπροκάρ μακρύ κοστούμι. Ιεροτελεστία. Μυσταγωγία. Στο πίσω μέρος τής σκηνής, καμένα ξάρτια (σκηνική εγκατάσταση, κοστούμια τής Κατερίνας Παπαγεωργίου, μακιγιάζ η Βιργινία Τσιχλάκη). Μια υπόκωφη – απόκοσμη μουσική, που έβγαине, λες, από τα έγκατα της γης χαμηλόφωνη και μόνο ορισμένες στιγμές (ηχοτοπίο ο Ζήσης Σέγκλιας) και οι υποβλητικοί φωτισμοί (Κώστας Μπεθάνης), συνέθεταν ένα τοπίο υψηλής αισθητικής. Ο Σάββας Στρούμπος δίδαξε κι «ενορχήστρωσε» την παράσταση, με την πολύτιμη βοήθεια εκλεκτών συνεργατών: δραματολόγος η Μαρία Σικιτάνο, βοηθός σκηνοθέτη ο Σπύρος Μπέτσης, και χάρισε στο κοινό ένα έργο τέχνης μεγάλης αξίας, χάρη στις συγκλονιστικές ερμηνείες των ηθοποιών, να «αναδύονται» μέσα από τον Χορό, ερμηνεύοντας θαυμαστά και τους επί μέρους ρόλους: κορυφαία Χορού η Ρόζυ Μονάκη, Αγγελιαφόροι ο Μπάμπης Αλεφάντης και η Άννα Μαρκά Μπονισέλ, Δαρείος η Έλλη Ιγγλίζ, Ξέρξης, ο Ντίνος Παπαγεωργίου, εκτός αυτόν τής Άτοσσας που ερμήνευσε η μοναδική Έβελυν Ασουάντ. Οι θεατές αποθέωσαν όλους τους συντελεστές, στο τέλος. Εύγε.